

SƏBUHİ RƏFİBƏYLİNİN SÖZ DÜNYASI

Azərbaycan tarixində silinməz izlər buraxmış nəsillərdən biri də Rəfibəylilərdir. Bu soyu daşıyan neçə ictimai-siyasi xadimlərin və söz adamlarının adları hamımızda yaxşı məlumdur. Xudatad bəy Rəfibəyli, Şəcərəsindən olan Nigar Rəfibəyli, Akif Rəfiyev, Hadı Rəfibəyli, Mahir Rəfizadə...

Rəfibəylilər şəcərəsinin qol-qanad açan pöhrələrdən biri də bu gün ədəbi mühitdə öz dəst-xətti ilə seçilən, öz sözünü deyən istedadlı şair Səbuhi Rəfibəylidir. Onun şeirləri dövrü mətbuat səhifələrində ardıcıl surətdə çap olunur və haqqında xoş sözlər söylənir...

Səbuhi Rəfibəylinin bir neçə şeir kitabı çapdan çıxmışdır. Şeirdən-şeyrə, kitabdan-kitaba püxtələşən müəllifin söz dünyası əlvan, xoş rayihəli, rəngarəng gül-çiçəkli bir çəmənə xatırladır. Bu çəməndə bitən çiçəklərin hər biri öz ətrinə, öz qoxusuna, öz görüntüsünə görə oxucu qəlbində xoş hisslər, xoş duyğular oyadır. Elə buna görə də şairin qələmə aldığı nümunələr mövzusunun asılı olmayaraq deyim tərzilə bir-birindən seçilir:

**Zaman itirmədən qaçmaq istəmə,
Ətrafa gur işıq saçmaq istəmə.
Bağlı qapıları açmaq istəmə,
Çarəsiz fəqirlər baxtına doğru.**

(“Haqqına doğru”)

**Bağçamın çiçəyi, gülü solacaq,
Dünya başdan-başa yalan oacaq.
Bu həyat, ömür-gün talan olacaq,
Özünü yandırmaq yaxacaq sənsiz.**

(“Sənsiz”)

İki şeirdən nümunə gətirdiyimiz bu bəndlər mövzu cəhətcə bir-birindən fərqlənsə də, ümumi bir qayədə birləşir. Bu qayə ondan ibarətdir ki, lirik qəhrəman hər bir predmetə və hər bir hadisəyə təmkinlə yanaşmağı, təmkinli dayanmağı çox gözəl bacarır və xeyrxahlığı əsl mənada özünü üçün mənəvi borc sayır.

Səbuhi Rəfibəylinin yaradıcılığında vətəndaşlıq qayəsi öndə daya-

nır. Onun şeirlərinin dayağın nöqtəsi məhz tarixin sınaqlarından çıxmış xalq poeziyasıdır. Buna görə də onun qələmə aldığı hər bir nümunə oxucunu özünə mehrləndirir, oxucuda özünə qarşı inam hissi oyadır:

**Mərhəmət eyelədin gözlərdə yaşa,
Ümidlər hey dəydi, çırpıldı daşa.
Sən necə gəlmisən, elə də yaşa,
Dəyişməz yüz əyri, düz yaddaşını.**

(“Yaddaşını”)

Səbuhi Rəfibəylinin ən çox poetik müsafiri dünyadır. O, xoş gündə də, ağır gündə də üzünü dünyaya tutur. Sevincini də, dərd-qəmni də dünyaya ilə bölüşür.

Hətta bəzən dünya ilə sorğu-sual da aparır. Şairin bu mövzuda yazmış olduğu “Dünyanı” şeirinə nəzər salaq.

Bu şeirdə hiss olunan umu-küsünün də öz şirinliyi vardır. O, dünyadan nə qədər giley-güzar etsə də, bərk ayaqda yenə də dünyanın təəssübünü çəkir, ona öz sədaqətini qoruyub saxlayır:

**Acılar çəkildi canıma mənə,
Şirinlik qatmadı anıma mənə.
Çox gəlib getdilər yanıma mənə,
Satmadım, vermədim ələ dünyanı.**

(“Dünyanı”)

Səbuhi Rəfibəyli inamını, imanını, etiqadını uca tutan şairdir. O, elə düşünür ki, harada, hansı məqamda, hansı şəraitdə olmasına baxmayaraq sonda haqq qələbə qazanmalıdır.

Bu qələbə məhz insanlığın qələbəsi fəvqindədir. Bu qələbənin bədii inkasını onun yaradıcılığında bariz bir şəkildə görürük:

**Dözür əl-ayaqlar dövrən qışına,
Yoxdu məhəl qoyan gözün yaşına.
Dünyanı götürüb yalan başına,
Çəksin cahillikdən iman insanı.**

(“Güman insanı”)

Şairin bir xoşbəxtliyi də ondadır ki, özünü, öz dünyasını qələmə alır. Onun şeirlərini qəlbi vətən, torpaq, yurd-yuva eşqilə vuran bir insanın bədii tərcümeyi-halına da bənzətmək olar.

Bu şeirlərdə həyatın sevincini və ağrı-acılarını öz tefəkkür süzgecindən keçirməyi bacaran bir insanın nəfəsi duyulur:

**Xoşbəxtlik üstümə yüyürəydi kaş,
Kədəri könlümdən kürüyəydi kaş.
Gül-çiçək ətrinə bürüyəydi kaş,
Fəsilərin gözəl baharı mənə.**

(“Aparır taleyin axarı məni”)

Səbuhi Rəfibəyli coşğun təbi, yüksək istedadı, poetik tutumu ilə seçilən bir şairdir. Məhz elə bu poetik keyfiyyətlərinə görə ədəbi mühitdə öz dəst-xətti ilə diqqəti cəlb edir. Bizim kiçik bir qəzet məqaləsində müəllifin yaradıcılığını geniş təhlil etmək imkanımız olmadığından yekunda ancaq nəzərə çatdırmaq istərdik ki, qoy onun gələcək şeirlərində doğma Qarabağımızın ətri-qoxusu daha çox duyulsun. Bu, onun mənəvi borcudur. Bu yolda istedadlı şairə uğurlar arzulayırıq.

**Abbas SƏMƏDOV,
Filologiya elmləri doktoru,
Professor**